نومره ۱۹۳ ایکنجی دوره

۳شنبه ۱۷ اردیبهشت ۱۳۲۵

قیمتی ۵۰ دینار

آبونه	ایلیک	۱۲۰	ریال
۶	آیلق	۶۵	«
۳	«	۳۵	«

مدیر:
فتحی خشگینابی

اداره‌سی: ستارخان خیابانی

آذربایجان

بو روزنامه آذربایجان دموکرات فرقه‌سینین اورقانیدر

آزادلیغیمیز حفظ اولوناجاقدر!

خلقیمیز بوگون اوز اجتماعی حیاتینده بویوک بیر موفقیته نائل اولماقلا برابر بو موفقیتین اساسینی محکملشدیریب و اونو ساخلاماق ایچون بوتون وارلیغی ایله حاضرلانمیشدیر.

آذربایجان ملتی قیام ایتدیکده خلقیمیزین دشمنلری‌نین بویوک دیپلوماتیک تشبثلری ایله مواجه اولدی، او، بوتون ارتجاعی حمله‌لرین قارشی‌سیندا دایانیب و بیر حقیقتی هامویا ثابت ایتدی، اودا خلقیمیزین ملی قدرتی ایدی.

خلقیمیز خالص آزادلیغینی دانان عنصرلره اثبات ایتدی که هیچ‌وقتینده زور، توولاماق و حیله ایله اجتماعی بیر نهضتین قاباغینی آلماق اولماز:

آزادلیق اوستون قارشی‌سیندا، بوگون دنیادا ارتجاعی عقیده‌لری، حیاته تنجیب و ملتلرین حقوقینی آزادلیقدان قالدیرماسی محال بیر ایشدیر.

آذربایجان نهضتی وجوده گلدیکدن صونرا تک آذربایجاندا یوق بوتون ایران اوزرینده آزادلیق انکشاف ایتمگه باشلادی.

اصفهان آزادلیخواهلاری سیف‌پور فاطمی کیمی الله بنده‌لرینین قارشی‌سیندا دیزچوکمه‌ییب و آخردا آزادلیق ایله مخالف اولانلارین مبارزه سیندن فاتح چیخدی.

بو او دیمکدیر که دموکراسی قوه‌لری هیچ‌وقتینده یورولوب و ناامید اولماز، او همیشه و هر جور شرائطده اولورسا اولسون مبارزه‌سینه دوام ویره‌جک و آخرده ملتین دشمنلرینی رسوای ایده‌جکدیر.

ارتجاعی دائره‌لر آذربایجان نهضتینین انکشاف و گنیشلنمه‌سیندن اولدان توازی واهمه‌ده ایدیلر که اونلار بو آزادلیغین دایره‌سینین گوندن گونه توسعه تاپماسینی حس ایدیردیلر، اونلار بیلیردیلر که آذربایجانین درقلی خلقی باشلادیغی ایشی آخره یتیره‌جکدیر.

و آخرده ایسه بونی عملی صورتده گوردیلر.

قانلی مبارزه‌لردن صونرا آذربایجان ملتی آزادلیغینی الده ایتمیشدیر، آذربایجان ایندی مترقی بیر حیاته مالک اولوب و گوندن گونه ایسه ترقی و تکامله دوغرو گتمکده‌دیر.

بو حیاتین ابدی اولاراق دوام تاپماسیندا بیز امینیک، چونکه بیز توزیمیزی لایق بیلمکله توز لاتقلمیزی، آزادلیغیمیزی حفظ ایتمک اوغروندا هانسی قیمته تمام اولورسا اولسون اثبات ایتمگه امکانیمیز واردیر.

بوگون بیز او خیالی و موهوم قوه‌لردن دانیشمیرق، ایندی بیزیم ملی قدرتیمیزین مسئله‌سی آرادادیر: ایندی بیز آذربایجان حقینین تماسله اسلحه‌یه ساریلیب و گیجه گوندوز یورولمادان فعالیت ایتمه‌ایله دایانیب و هامو ایله دانیشماق ایسته‌ییریک...

خلقیمیز اثبات ایتدی که بیزیم نهضتیمیزین اوز ملی قدرتیمیزدن غیری آیری بیر دایاناجاغی یوخدور، هرکیمسه بو مسئله‌ده تردیدی اولورسا اولسون، خلقیمیز همیشه بو پارلاق حقیقتی اثبات ایتمگه حاضردیر...

بیر ایلک گوندن خلقیمیزه دایانیب و خلقیمیزین مقدس ایده‌آللارینی، اونلارین حقیقی احتیاجلارینی ایله تطبیق ایله‌ره‌ک حالا گتیردیک، موجود اولان چتین شرطلره باخمیاراق ملی قدرتیمیزدن استفاده ایتمکله ملی حکومتیمیزی قوردوق، ملی حکومتیمیزی قوروماقدان توتری ده بنه خلقیمیز توزی جان لاشب و اوز حاکمیتین حفظ ایتمک ایچون بوتون وارلیغی ایله چالیشمادادیر.

بو اولدان توتری درکه داهی آج توپوقلار یوخ‌لاریندا داری گوروره بیلر، هامو بیر دفعه بیلمه‌لیدیر که بیزیم آزادلیغیمیز حفظ اولوناجاقدیر...

آقای پیشه‌وری خالقین گوروشلری آلقیشلاری ایچینده طیاره‌ده خدا حافظلیک ایدیر.

سون سوز و سون انتظار.

بو انتظار گوزلرینده آذربایجان ملتینین صبرسیزلیگی صون درجه سینه چاتمیش. باخصوص محترم باش وزیریمیز و فرقه‌میزین رهبری آقای پیشه‌وری اولماقلا تهرانا گوندرد یکلری سه نفر نماینده‌لرین، مذاکره‌لری نتیجه‌سینین گیجه - گوندوز دقیقه‌لری سایماقلا انتظارینی چکمکده‌دیلر.

بوگون ملتیمیز توز اوجاسینی ایرانین و دنیاده بشریت عالمینین، بوتون آزادلیق سه‌وه‌ن وجدانلی آدملری و ملتلرینین قولاغینا چاتیب دییر که، ه یا آزادلیق یا اولوم!

بونا گوره‌دیر که، آذربایجانین تمام شهر، قصبه و کندلریندن، عموم طبقه‌لریندن، سلاحلی فدائی، نظامی قوه‌لرندن حتی قادینلار جمعیتلریندن گیجه‌لی - گوندوزلی ملی حکومتیمیزه، دموکرات فرقه‌سی مرکزینه و تهرانداکی توز محترم نماینده‌لرینه یوزلرجه تلگراف و مکتوب یاغدیرماقلا، توز صبرسیزلیکلارینی بیلدیریب ملی حقوقیمیز و مختاریتیمیزدن مذاکره‌لر اثناسینده مدافعه ایتملرینی چوخ بویوک بیر تاکید ایله طلب ایتمکده‌دیلر.

آذربایجان ملتی سرچوخ قیام و انقلابلاردان صونرا ازل ملی آزادلیغینی ایجاد ایتمیش و حاضرده‌کی سلی‌نین قانی بها سینه آلمیش و ایکی یوز ایللیق آرزوسینا یتیشمیشدیر.

دنیا و تهران بونی بیلمه‌لیدیر که، بیزی قورخودوب چاپیمیزدان عزیز اولان آزادلیغی الیمیزدن آلماق ایستیرلرسه، آزادلیغیمیز لا سلاحیمیزی جان کیمی ساخلامیزا باسیب ابطالیری قهرمانلار کیمی دوگوش میدانلارینا ماتحارلا قیزارا - قیزارا قولدگه حاضر یک، چونکه جان ویرمک بیزه آزادلیغیمیزی ویرمکدن چوخ آساندیر.

آذربایجانین جوان خلق قوشونلاری، ملت فدائیلری، فرقه

(قالمی ۳نجی صحیفه‌ده)

مملکت خبرلری

میدان چاییندا سد باغلانماسی

تبریزده اسیر قوه‌سینین باخین لرینده (میدان چایی) هر ایل یازدا طغیان ایدیب اطرافیندا اولان اکینلره، باغلارا و آچی دان آیریلان آرخلارا گلی مقدارده خسارت وورادردی؛

بو آیین ۸ ندن فلاحت وزیرلیگی طرفیندن اورادا بیر محکم سدین بنا اولونماسینا باشلانمیشدیر.

بو سدین اوزونلیغی ۷۸ متر، اوجالیغی ایکی متر یاریم، قالینلیغی بیر متردیر.

تبریزده بوستان کارخانه‌سی

۴۰ ایل بوندان قاباق بیرنجی اولاراق تبریزده ایشه سالینان دوقوزلی کارخانا عمیق (بوستان) کارخانه‌سی اولموشدور، سونرالاری بو کارخانه نه توسعه ویریلمه‌دی و ایسه‌ده همیشه بیر اداره اولونه بیلمدیگیندن ضرر اتمیش خصوصیله بو سون زمانلاردا بو کارخانه بوتون - بوتونه ضرر اولوب اورتادان گیتمک اوزره ایدی. ملی دولتیمیز هر خصوصدا اولدیغی کیمی بو باره‌ده ده لازیمد

(قالمی ۳نجی صحیفه‌ده)

رضا آذری

تبریز قهرمان قیزیل اوردونی

نیجه یولا سالدی؟

۱۳۲۵/۲/۱۵ده یکشنبه گونی قیزیل اوردوسونون آذربایجان دان سون حصه‌لری حرکت ایده‌جکدیلر، سحر ساعت آلتیدان تبریز حرکت گتمیشدی، تمام خیابانلار، بازارلار خصوصیله ستارخان خیابانی تزیین اولونمیش، تمام مغازه‌لر و دامارلار ملی بایراق و قیزیل سووت بایراقلاریلا بزه‌نمیشدی. کارخانه‌چیلری، دیموکرات فرقه‌سینین حوزه‌لری و فدائی دسته‌لری بایراقلاردا یازیلی اولان شعارلارلا خیابانلارا گلمگه باشلادیلار. تبریزین قانی ایسنی جماعتی توز عزیز قوناقلارینی یولا سالماقدیلار، بونون ایچون سحر تزدن شهر و اطراف اهالیسی ستارخان خیابانینا قادینلی - کیشی‌لی آخین ایتمگه باشلامیشدیلار نظامیه خیابانیندان شهرین آخرینده آجی چاینین کنارینه قدر ۸ کیلومترلوق یول اوزونی دالدار، بالکونلار، خیابانلار وحتی خیابانلاردا آرخلار کنارینداکی کلیش آغاجلارا قدر آدمله دولموشدی. تبریز بوگون غروره‌ده چوخلون بیردفعه کیمی دادلاسردی. جوان خلق قوشونلارین حصه‌لری ایسه موزیکا ایله ستارخان خیابانیندا گورونگه‌دن ملاریلاندا خلق دنیز کیمی تلاطمه گلدی. بوتون عسگرلرین‌سووتلری آذربایجان و سووت بایراقلاریلا ترین ایدیلمیشدی بوجتیرینه نظر دقتی جلب ایدن، علی قهرمانین تشکیل ویردیگی (ستارخان، باقرخان) آدینده اولان، تبریزین ایگیت، پهلوان آتلی فدائی دسته‌لری طرفیندن گلستان باغی یانینده اوست اولان محتشم طاقی ایدی. بوطاق اوچ گوزدن عبارت ایدی اورتاقا قوه‌لار ایچون سالون دوزلنمش و زارلرین اوستی عیرلی تولوه‌لاری ایله سلو ایدی. طاقلار ده سلیقه ایله گل دسته‌لری و اوج مستقللیق باغلانمیش عیرلی قرطولاری آیری بیرلرین اوستونده حاضرلانمیشدی

آذربایجان خلق قوشونلاری حصه‌لری همین بوطاقین یانیندان باشلایاراق (میار میار) قایی سینادقدر ایکی طرفی صف چکمیشدیلر سون گوله دوروبلان باسرافلار بهار چیچکلری کیمی لطیف نیمین حرباتا تابع اولاراق او طرف بو طرفه اسمه‌که ایدیلر. و عسگرلرین ترینده، هر اون قدمده بیر خانم الینده گل باسچی دسته‌لری گوزله‌مکده ایدی. چیخارتا دیمک اولارکه تبریزده بو ازدحام بو گونه قدر گورونممیشدی. جماعتین سایی ووزمین دن آرتیق ایدی. تبریزدادبو استانسیونی گوزل نقشه‌لری خیابانلاردا نصف اولونان بیترو فرقولا بلارلا قشاده تدارکاتی ایدی. ملی مجلسیمیز رئیسی آقای شبستری آذربایجان ملی کابینه (حوض گلدیز) نطقینی صونرا قیزیل اوردونو تمام نده‌سی تبریزده‌کی قوه‌لرین جنرال للاری حضوری ایله آذربایجان دیلینده

(قالمی ۳نجی صحیفه‌ده)

حرمتلی باش وزیریمیز آقای پیشه‌وری، تهرانا حرکت ایتمه‌دن اول، کرد خلقینین محترم پیشواسی جناب آقای قاضی محمد و ملی مجلسیمیزین رئیسی آقای شبستری ایله بیرلیکده طیاره میداننیدا

آذربایجانین مختلف طبقه‌لری

طرفیندن تهرانا گوندریلمیش نماینده‌لره تلگرافلار

آذربایجان ملی قوشونی طرفیندن

تهران

محترم آذربایجان خلقینین گوندرمگی نماینده‌لرینه و آذربایجانین باش وزیری پیشه‌وری جنابلارینا :

اوزی : - تهراندا نشر اولونان : رهبر . ایرانما . نجات ایران . و تبریزده : آذربایجان . آزادملت . ینی‌شرق روزنامه‌لرینه.

آذربایجان ملی قوشونین افسرلری . استوارلاری . گ. وهبالاری - سیز محترم هئیت دن که تهرانا تشریف آپاریبسیز ئوز مذاکره لریده سیزدن تقاضا ایدیریک آذربایجان خلقینین بیوک فداکارلقی و آذربایجان خلقینین آزادلقی یولوندا شهید اولموش جوانلارین پاک قانلارینی نظرده دوتوب آذربایجان خلقینین ایستکلرینی یوزده یوز یرینه یتیرمیین نظره ویرده دوتماییسیز که آذربیر زماندا ملی دولتیمیزین تشکیلیندن سونرا : ئولکمیز مملکت . علم . صنعت . کند تصرفاتی و ئولکه‌میزین آبادلاشماسی ساحه‌سینده ایری آددیملارلا ترقی‌یه‌دوغرو گیدیر بوتون خلقمیز یعنی کارگرلر کندچیلر حیاته دوغرو گیدرکن اونلاری بیر داها گیری دوندرمک اولماز . آرتیق آذربایجان خلقی آلدیغی آزادلقی و ملی دولتین سایه سینده سعادته و خوشبختلغا دوغرو گیدیر بونا گوره حتما تهران حکومتی آذربایجانین ملی حکومتینی آزادلقنی و ملی قیزیل باش اوردوسنی رسمیتا تانیمالیدر ، و بو یولدا بوتون ایران ملتینین سعادتینی و آزادلقنی تامین ایتمه‌لیدر . بیز سربازلار موجه‌دار آذربایجان قیزیل باش اوردوسی بیر داها زوربالق طلبینین آلتنا گئتمیوب ئوز حاقلی حقمیزدن ئوزلیلی دولتیمیزدن مدافعه ایدیب اقرار بوبی آذربایجان خلقینین تهران اوغوللاری رشیز قانلاری بهاسینا آلدیغیمز آزادلقی هیچ بیر طرز ایله الدن ویرمیه جک . شه که ملی حکومتیمیزی و ملی قوشونیمیزی تشکیل ایتمکه قادر اولموشوق اونی ساخلاماقدا هیچ عاجز دگیلیک.

بوتون ایران آزادیخواهلارینا و سویملی هموطنلریمیزه کمک ایشکی اسیر گمیه‌جیک . یاشاسین حقیقت و اونون طرفدارلاری یاشاسین ایران و اونون آزادیخواهلاری - یاشاسین ملی حکومتیمز و اونون آرخاسی اولان آذربایجان قیزیل باش اوردوسی

تبریز ساخلوسینین افسر و ... بازلاری طرفیندن

کمک کاپیتان ناصری - کمک کاپیتان محمود - کمک کاپیتان دوزدوزانی کمک کاپیتان محمدعلی زمان - کمک کاپیتان یداله آتاخانی - کمک کاپیتان ظفمی محمدی - کمک لیتنانت یوسف افراز - کمک لیتنانت نیازفخرالدین کمک لیتنانت محمد رضا آذری - کوماندانت . .. کمک لیتنانت زمان - کمک لیتنانت زهتاب - کمک لیتنانت ... - کمک لیتنانت علی عزیزیان - کمک لیتنانت داوادزاده - کمک لیتنانت ... - ... مدیری کمک لیتنانت داغ زاده - کمک لیتنانت ... - ... داوودی

کاپیتان فتح الهی - سرزات حقاقی - ... سرزات شجیر - وزارت جنگ انشجی‌لری ... استوار ۱ - محمد علی ... استوار ۱ - ... سرزات - عبدالرحمان آگاه سرزات ... سرزات کیچیک لیتنانت محمد عزیززاده ابوطالب کیچیک لیتنانت کیچیک لیتنانت رضائی

توکلی کارخانه‌سینین کارگرلری طرفیندن

تهران - آذربایجان ملی حکومتینی و آذربایجان دموکرات فرقه سینین عزیز نماینده‌لری - اوزی تبریزده منتشر اولان آذربایجان آزاد ملت ینی شرق و تهراندا منتشر اولان رهبر - ظفر - ... - ایرانما . رستاخیز ایران - داد روزنامه‌لرینه . بیز ۷۰۰ نفر توکلی کارخانه‌سی کارگرلری ئوز محبوب نماینده‌لریمیزدن مذاکره ایتدیکلری - وقت آیندیه قدر آذربایجان خلقی تاریخ بویی ایران خلقینین آزادلقنی و سعادتی یولوندا فداکارلیق گوستردیگینه گوره بوگون ئوز ملی آزاد لغنی حفظ ایتمکه برابر بوتون ایران ایالت و ولایتلرینده‌ده حقوقی دموکراسی اصول‌ایله اداره اولونماسینی و آذربایجانین ملی آزادلقنی ایران داخلینده محفوظ قالماسنی محترم نماینده‌لریمیزدن ایستیریک بونا گوره‌ده بش ملیونلوق آذربایجان خلقی ئوز نماینده‌لرینین خلقمیزین بو آرزولارینی یرینه یتیرمه‌لری اوچون آرتیق درجه‌ده جدیت گوستریب و بو ایشی موفقیتله باشا چاتدیرمالارینی آرزو ایدیریک -

۷۰۰ نفر توکلی کارخانه‌سی طرفیندن -

عباس کنگری - عظیم عظیما - میرمحمد - حسین علیان زاد - اصغر - تقی توکلی -

خلخال اهالیسی طرفیندن

خلخالدان - تهرانا

آذربایجانین حرمتلی نماینده‌سی آقای پیشه‌وری جنابلارینا

بیز یوز ایگیرمی مین عموم اهالی خلخال که آذربایجان خلقی فدائیلری قوشونلاری فرقه‌چیلری و عموم طبقاتی بولایات ویداکرده آذربایجانلیلارین حقوقینی و ملی آزادلیغینی محفوظ ایتمک طرفدارلاریی عموم ایران ایالت وولایتلرینده آزادلیق برقرار اولسون و همیشه ایران ملتینین حقوقی محفوظ قالسون . بو یولدا یعنی ایران دموکراسی حکومتی و آذربایجانین ملی آزادلقی اوغروندا تاریخ بویی عملده ثابت ایتدیگی کیمی هر جور آغیر فداکارلیقلارا آماده دیرلر . بیز ایرانین استقلالی حدودینده آذربایجانین ملی آزادلیغی محفوظ اولماسی ایله برابر بوتون ایراندا دموکراسی حکومتین برقرار اولماسنی سیز نماینده‌لریمیزدن ایستیریک - هاشم مرادی - جبار حسینی - مهدی سرخابی - قدرت آذری توکلی - نورالله هروابی - احمد عزیزیان قاسم امین پور - علی مولائی - یعقوب لطفی - عباس مشیری - ابوالخیر تمجیدی - مختار فرهودی - علی رضوانی - یوسف تاجی - ابراهیم ناظم پور قاسمی - خاک‌زاد - خادمی - محبوبی - ملک‌پور - امیرخسروی - ترابی - بزرگی - غفوری - یعقوب کاظم‌پور - عزیز - بهریان - نعمتی - اسماعیل زینالی - نصرالله - فتح‌الله‌زاده - گنجه تیموری - یوذر جمهوری - ... گر - اسکندری - اسدالله خالقی - طیاری امین‌پور - سیف‌اله قدیری - صفت‌الله - عبدالمطلب عزیزی - سجاد - زاهدی - اباذری - قدرت‌اله محمدتقی صفوی - اسکندری کرباس - فرهودی - حریری‌پور - کاظم‌پور کافی - غلامحسین - رضا گنجه - عطائی پرویزی - نوربخش - مشعولی - سندانی - نوعی - سنداله بابانوعی - عزیز متروی - سناعی - بهلوی .

زنجان ساخلوسی‌نین افسرلری طرفیندن

میانه دن

آذربایجان محترم نماینده‌لرینین هئیتی و اونین حرمتلی رئیسی آقای پیشه‌وری جنابلارینا :

اوزی تهراندا نشر اولونان . ایرانما - داد - روزنامه‌لرینه بوتون بو ... افسرلری گوزلیرکه او محترم هئیت آذربایجان خلقینین ایلك ... ایستدیکی طلبلری تهراندا ... قرار آلتینه ز بو سیزدن رضا طلب ایدیریک که بیزیم طلبیمیز یوزده یوز حیاته کچمه‌لی دور ۱- دیل آزادلیقی و بیزیم آذربایجان دیلیمیز رسمی - دسمی اولمالی دور . ۲- آذربایجانین ملی حکومتی آذربایجان خلقی اوز سعادتی و آزادلیقینی حفظی اوچون ملی ارشون عمله گتیرمشدور و قوشونین افسرلری آزاد خواه افسرلردن تشکیل تاپمشدور وبولوشونون افسرلر و گروهبانلاری و عسگرلری سیزی امین ایدیریک که آذربایجان ملی قوشونی حضوری اولدوقجا یاخشیلاری آذربایجان خلقینین آزادلیقنی حفظ ایتمکه کاملا قادر در .

زنجان ساخلوسینین افسرلری . یوسف مرتضوی - عظیم علی‌زاده - ابراهیم جاوید - حمید قابوس - حسن مولوی - سیدحسن بوترابی - جواد آذری - خسروعلائی - سلطانعلی دهقان - پناه بیوک - فاطری - احمد دباغی - علی اکبر زینالی - حسن نژادی - عبدالصمدی - علی اکبر سیه‌چی - کریم طالبی - رسول قالیچه باف - حسن ناصرباز - بیوک - فتاح دلول - صادق رحمتی - عبدالعلی سفینه - علی اکبر تبریزی - عبداله آذرکلام - غلامحسین راهبری - عظیم اردبیلی - عبداله کریمی - غلامحسین میلانی - ابراهیم اعرابی - سالمی - مرتضوی .

طبیبی آتچی صحیفه

آذرلیك

قوی تانی‌سین بو گون بیزی بوتون جهان
وار قلعه لك سنگریمیز قیرین جالدان
قوجا شرقه گونش کیمی ایشیق ساچان
آذرستان اوجاقیندان یارانمیشیق !

§§§

بختیار در دایا ایچره بیزیم مکان
چون یاشامیر نه بیر زنجیر نه بیر زندان
یرمی ایلین ئولوم آدلی بوخو سونلدان
باش قالدیریب شرافتله اویانمیشیق !

§§§

بولاق کیمی گوز یاشلاری چاغلایاندا
ال گوجیله بو عصیانا قوورانمیشیق

§§§

باش اگمه‌ریك هیچ خائنه هیچ جلادا
قلینج ووروب آد آلمیشیق بو دنیادا
فخریمیز وار بو شهرته بو شن آدا
(میدیا لار) تك مختاریت قازانمیشیق !

§§§

بیز وئرمه‌ریك بو وارلقی بیرده الدن
چون مبارز یارانمیشیق بیز ازلدن
باك ایتمه‌ریك نه ئولومدن نه اجلدن
بیر داغ کیمی هر طوفانا دایانمیشیق

§§§

صون قویموشوق بیر قوللوغا اسارته
یول ویرمه‌ریك نادانلیغا جهالته
کهنه عادت یاراشمایر بیز ملته
سعادتچین قیزیل قانا بویانمیشیق !

§§§

بوتون خالق قاردیه‌زدا چوکه‌جك دیز
یتیشمیشیك ایدیلیك مراده بیز
سارسیلماز در بیزیم پولاد اراده‌میز
قیزیل کیمی محك ایله سینانمیشیق !

§§§

ستار خاندر ، ویردن بیزه بو غروری
بو ئولکه یه مشروطه‌یه ایانمیشیق !

§§§

قوی تانی سین بو گون بیزی بوتون جهان
باشدان گئچیب ال چکمه‌ریك آزادلیقدان
دنیالارا گونش کیمی ایشیق ساچان
قوجا شرقین قوجاغیندا یارانمیشیق

§§§

عباس . صابری

کارگرلرین جانیندن

علی اوغلی وطن‌خواه

سواریلمیش پولادلار!

-۸-

گوندریم بو سوالیله گئتمه‌دی . سحر ... حمزه جهانبخش ایله صحبت گیرمه‌دیك او کئچن گون سوالده دانیشد قلاری سوزلردن نه دیمه‌دی ... دکتر ... گئمیش ایدی تمام بلاسی لاپ دای قابات ایمه‌دی .... بو کیمی سوزلر دانیشاردی .

آخردا من داها ئوزیمی ساخلایا بیلمه‌یب اوتلا گئتیب قارالمو قلاشدیقدان سونرا اکبرآباد کلوبنا گئتدیم . اوشی اوراده آکتورالعیشی ایله تانیش اولدی همین گون اونلارین حوزه‌لری وار ایدی . منده اورادا اشتراك ایتدیم . یعقوب آدلی بیر جوان بیری ... بالمشهدی اونون بیر آلتی دوزه‌لتدیم منی حوزه نین ناظمی ایتدیلر . ... دیدیلر که حوزه‌ده ... آپاریم . من ایلك دفعه ایدی که بیر حزبی حوزه‌سینده اشتراك ایدیردیم . ... ایلکی یاخشی بیلیردیم . سوزه آپارماقی ایسه دوشونمه‌دیردیم ... ... ساتماقی ئوزوم‌ده ... سونرا ... او گئجه من ... یعقوب ... گئدیب ... کچن گئجه‌لر اورادا ... گئتدیب اوراداکی ... ایچون ... آدلی ... دیردق . یعقوب یاردیمی ... ایدی . اونون اعلانلارین ... آذربایجان دلیب ... ایدی . جملالر ... اونو بازارلی . نه

بویوك بیر بازیچی کیمی نشان وئردیم . بو نمایش اورادا کارگرلر ایچینده بویوك موفقیت قازاندی .

من تیاتر وئریلن گئجه فارس دیلینده تیاتر ... بن مشهددن ئولکه‌لرده اهمیتی و انگلتره‌نی ... بیر نطق سویله‌دیم . من بوتون معلوماتیمی بو نطقده‌دیر . بیره جمع ایتمیشدیم . خیال ایدیردیم که بو نطق بیر بیوك بیر ... شاه اثری بوتون عمریمده ایلك دفعه اولاراق من ۴۰۰ دن آرتیق بیر جمعیتین قارشیسینده نطق ایتدیم .

من آی یاریمدان سونرا او گئجه کی نطقیمی ئوزوم اوخودیقدا حزبی نقطه نظردن نه کیمی بیوك نقصانلارین اولماسینی آیدینجا دوشوندیم ...

منیم ان صمیمی یولداشلاریمدان بیری (هوشنگ) کرج ده فلاحت دانشکده‌سینده تحصیل ایدیردی . اونونلا منیم دوستلوغوم چوق قدیم و صمیمی اولا بیلمه ایچون بیز بیریمیزی جدن آرتیق سه‌وردیك .

من اونونلا بیر کلاسدا درس اوخوماندا تانیش اولموشدوم و اوندان سونرا بیزیم تانیشلیغیمیز حقیقی بیر دوستلیق و وحدته‌ده کچمیشدیر . حتی‌ده دییه بیلیرم که من بیلمون وارلیغیم و محبتیم ایله اونو سه‌ویب و سه‌وه‌جکیم ....

بو آخرلاردا او نه بویوك بیر بدبختلیقدا ایدیمیشدیر : بیر وقتلرده من تبریزده ایشسیز اولدیغیم زمان اونلارین حیطینده اوتوراردیم . او ئوز بیوك قارداشینین واسطه سیله چوق ثابت ایدن سونرا یانمیخ اداره‌ینده بیر ایش دوزلتدی .

او وقت ، بو ایشین دوزه‌لمه‌سی ودوزلمه‌مه‌سی منیم حیاتیمدا ان موثر بیر عامل ایدی ، چونکه منیم ، آنامین و آتامین حیاتی او ایشه باغلی ایدی اونلار ئوزلری منیم او وقت‌کی معطل چالیشیمی یامه‌مه‌دن منه محبت گوستر مك ایچون هئچ انتظار ایتدیکده آخردا منه ایش تاپماقا موفق اولدیلار . منیم هوشنگ ایله تانیشلیقدان آیری بیر صمیمیتیم و انسیم اولدوقوندان علاوه او وقتی اونون عائله‌سی منیم عائله‌مین خلاصکاری ایدی . مین زماندا هوشنگ ئوزی بو ایشی حس ایتمیردی و ایندیده ایتمیر .

من تهراندا اولارکن هوشنگ ایله گوروشمك ایسته‌ییردیم ایسه ایلدم که اولدیغی ایچون گئده بیلمیردیم . بو هرزادان منه چتین ایدی . انسان نه جور بیس شرائطده یاشایا بیلر یاشادیغینی اوتورده بیلمکه معیشه بیراورده کی واردر . قانی سوسوق اولماغا باخماراق انسان چوق وقتلر بوره گینده کی دیگرلاردان متاثر اولور . من‌ده بیر ... انسانم ایدیم ، حقیم وار ایدی که ... یاخشیلیق ایتمیش بیر یولداشیمی گوروم . اونلا دانیشیم . اما دانیشا بیلمیردیم . من ایکی آیدان آرتیق اولاراق کاغذ قلم تاپمادیغیم ایچون هیچ بیر زاد یازا بیلمه‌میشدیم . بوقدر یادیمدادر که بیر دفعه کیچیك بیر یادداشتلار ایتمیشدیم . اونلاردا هوشنگی گورمیه‌مك کیمی خصوصیلیقلرید ایدیرمک ئوزیمی مطلق بیر بدبخت حساب ایدیردم .

§§§

من هر گون اکبرآباد کلوبنا گئدیردیم هر گون یولداشلاریمین سایی آرتیردی ، حوزه ناظمی ایدیم ، رهبر روزنامه‌سینین باش مقاله لرینی حوزه گونلری اوخوروب و حوزه عضولرینه ترجمه ایدیردم . من آیری

ایکینجی صفحه‌دن بقیه

قزوینی کارخانه‌سینین کارگرلری طرفیندن

تبریز – تهران

تهران آذربایجان ملی حکومتینین نماینده‌لری و اونون رئیسی باش وزیر پیشه‌وری . اوزی تبریزده منتشر اولان آذربایجان – آزاد ملت – ملی عرق و تهراندا منتشر اولان رهبر – مردم – ظفر – ایرانما – رستاخیز ایران – داد روزنامه‌لرینه ۷۵۰ نفر قزوینی کارخانه‌سی کارگرلری سیز نماینده‌لره اینانیب تون مذاکره و ملاقات‌لرده آذربایجانین آزادلیغینی و ملی آزادلیغینی حفظ ایتمکله برابر ایرانین بوتون ایالت و ولایت‌لرینده آزادلیغین برقرار اولماسینی آرزو ایدیریک و ایراندا حقیقی بیر دموکراسی وضعین یاراتماسینی سیز نماینده‌لریمیزدن ایستیریک . آذربایجان و ایران خلقی تاریخ بویی آزادلیغی حفظ ایتمک یولوندا فداکارلیق گوستردیگی کیمی بو دفعه ده آذربایجان خلقینین یاراتدیغی آزادلیغی حفظ ایتمکله برابر بوتون ایراندا آزادلیغین برپا اولماسیندا بیر آزادلیق سربازی کیمی همیشه حاضر و آماده‌دیرلر .

۷۵۰ نفر طرفیندن : مشهدی ابراهیم اخبارزاده – کاظم لیک فکر – محمود سالک قربعلی – محمد کدخدا – احمد حاجی نقی – میر محمود – سخنور – میرحمزه موسوی – اسمعیل اسدزاده .

آذربایجان اردبیل فدائیلری طرفیندن

اردبیل‌دن .

آذربایجانین محترم نماینده‌لیک هیئتی و اونون رئیسی آقای پیشه‌وری بیز آذربایجان فدائیلری بوزده یوز لیبیک که آذربایجان نماینده‌لری خلقیمیزین منافعی آزادلیغینی و سعادتینی [illegible] ائله‌کلک‌ده‌تین آلدالماماغا اونوت اولان شرایطی نظردن چیخارتمایاجاقلار و فدائیلرین ویردیگی عهدلری طالبینده . آلینان آزادلیق مبارزه سینده دوه قندو گذشته گتیبه‌جیکلر و بیز فدائیلر تیجه که اگرمی بیر آذرده ایستحکامیمیزی ویرمیشیک یئنه ده آزادلیغیمیزی حفظ ایتمک و ایرانین آیری ایالت و ولایت‌لرینده واقعی دموکراسی اصولونون ایجاد اولونماسی یولوندا جان‌بازلیغا حاضریق .

نجف اسدی – ده‌ده‌کیشی – الله‌ویردی‌زاده – علی‌دائی – حسنقلی – حسینقلی – آغان ویردی – اسد علی – عالمی – اسرافیل – حبیب – ارشد – غلامی – صرف‌الله صبحی – یونس باقری – فخرالدین عیدانی – محمدعلی قدسی [illegible] دانشزاده – حسین توکلی – ازفدکریمی – عبدالله رمضانی – عباس تیمسور – ولی فدائی – تیمور قره‌داغی – علی اسلامپور – عظیم بهبودی – مهدی محب‌اله – یرش حسن – محمد علی – قربان – موسی – ایوب آتش – عبدالله اصلان – محمد علی قنزاده .

آستارا خلقی ، فدائی و فرقه‌چیلری طرفیندن

آستارادان .

آذربایجان ملی حکومتینین باش وزیری آقای پیشه‌وری جنابلاری آذربایجان خلقینین نماینده‌لرینه .

آذربایجان خلقی و فدائیلری ، قوشونلاری ، فرقه‌چیلری و عموم طبقه‌لری یوملاقات و مذاکره‌ده آذربایجانلیلارین حقوقلارینی و ملی آزادلیغینی محفوظ اولماسینا طرفداردیرلار . عموم ایران ایالت و ولایت‌لرینده آزادلیق برقرار اولمالیدیر . ایران ملتینین حقوقی محفوظ قالسین . بو یولدا ملی ایران دموکراسی حکومت و آذربایجانین ملی آزادلیغی اوغروندا تاریخ بویی فداکارلیق گوسترمیش و هر زمان فداکارلیغا آماده‌دیرلر . بیز ایرانین استقلالی حدودینده آذربایجانین ملی آزادلیغینین محفوظ اولماسینی ایستمکله بوتون ایراندا دموکراسی حکومتینین برقرار اولونماسینی اوز نماینده‌لریمیزدن ایستیریک .

آستارا خلقی ، فدائیلری و قوشونلاری و فرقه‌چیلری طرفیندن :

دهقان زمانی – رحمانی – شمس حبیبیان – خالقی – امیر اصلان بهرامی – داداش دست‌پیش – ایرج ابراهیمی – عبدالله اصغرزاده .

آذرشهر حومه‌لری طرفیندن

آذرشهردن

جناب آقای پیشه‌وری آذربایجان ملی حکومتینین حرمتلی باش وزیری و احترامی آذربایجان نماینده‌لرینین حضورلارینا آذرشهر حومه‌سینده اولان قاضی جهان و دیزج آقا حسن و کوه‌کند و اخیجان کندلرینین عموم زحمت‌کش و اینجیمیش ، کسبه – ملک‌دار – و سایره طبقه‌لری طرفیندن حرمتلی و عزیز نماینده‌لردن ریجا اولونور آذربایجانین ملی آزادلیغینی اداره سینی و بوتون ایراندا دموکراسی حکومتینین برقرارلیغی اوز مذاکره‌لرینده منظور ایتسینلر . بیز بو یولدا هر جور فداکارلیغا باش و جان ایله حاضریق .

قاضی جهان نماینده‌سی – محمدآقا اخیجان نماینده‌سی – غلام حسین کوه‌کند نماینده‌سی حسن و دیزج نماینده‌سی علی‌اکبر و الی امضا ایله

پشمینه کارخانه‌سی کارگرلری طرفیندن

تبریز – تهران

تهران آذربایجان ملی حکومتینین دموکرات فرقه‌سینین عزیز نماینده‌لری اوزی تبریزده منتشر اولان آذربایجان – آزاد ملت – ملی عرق – و تهراندا منتشر اولان رهبر – مردم – ظفر – ایرانما – رستاخیز ایران – داد روزنامه‌لرینه بیز ۴۰۰ نفر پشمینه کارخانه‌سی کارگرلری اوز محبوب نماینده‌لریمیزدن مذاکره ایتدیکلری وقت ایندی‌یه قدر آذربایجان خلقی تاریخ بویی ایران خلقینین آزادلیغی و سعادتی یولوندا فداکارلیق گوسترمیشدیر . ینگیه گوره بو گون ده ملی آزادلیغی حفظ ایتمکله برابر بوتون ایران ایالت و ولایت‌لرینده حقیقی دموکراسی و آزادلیغین قورولماسینی طلب ایدیریک . آذربایجان خلقی ایران ملتلرینین ده حقیقی دموکراسی اصولیله اداره اولونماسینی طلب ایدیر آذربایجان ملی آزادلیغی ایران داخلینده محفوظ قالماسینی محترم نماینده‌لریمیز ایستیریک‌کی گوره ده بش میلیونلوق آذربایجان خلقی ، اوز نماینده‌لرینین ، خلقیمیزین بو آرزولارینی یئرینه یئتیرمه‌لری ایچون آرتیق دوجه‌ده جدیت گوسترمه‌لرینی و بو ایشی موفقیتله باشا چاتدیرمالارینی آرزو ایدیریک . دورت یوز نفر طرفیندن .

حسین اصغر خطیبی – محمد حسین مظلومی – حسن افضل فرهادی – محمدآقا حبیب‌زاده – سلوک عشرتی

تبریز شهر کمیته‌سی ۴ نجی حومه عضولری طرفیندن

تبریزدن – تهرانا

تهران آذربایجان مسئولیتلی نماینده‌لرینه و اونون رئیسی آذربایجان ملی حکومتینین باش وزیری پیشه‌وری .

تبریز اوزی آذربایجان – آزاد ملت – ملی عرق – تهران ایرانما – رهبر – داد – رستاخیز ایران – ظفر – مردم – روزنامه‌لرینه .

۴ نجی حومه‌نین مین بش یوز نفر عضولری طرفیندن اوز مسئولیتلی نماینده‌لریمیزدن آنجاق بوگونکی یازه قلارلیمیزین حیاتی کیمی‌نی طلب ایدیریک بیز اوز مذاکره لرینده اوغروندا بوبی فداکارلیق ایدیب تیجه‌ده جوانلاریمیزین قانلاری بهاسینا آلدیغیمیز آزادلیغی و ملی حکومتیمیزین ایران داخلینده حفظ اولونماسینی طلب ایدیریک . آذربایجان ملی آزادلیغینین حفظ اولونماسینی و بوتون ایراندا یاشایان ملتلرین حقوقلارینین محفوظ قالماسینی طلب ایدیریک بو یولدا قیرخ ایلدن آرتیق اولارکه بویوک قوربانلار ویرمیشیک آذربایجان خلقینین و ایران ملتلرینین آزادلیغینی حفظ ایتمک ایچون بوتون خلقیمیز اوز جانیندان گیچمگه حاضردیر و بیز بونی عملاً نشان ویرمیشیک و لازم گلرسه ینه ده نثار ویرمگه حاضریق .

ملا فتح علی – خطیبی – حسین جهاندار – حاجی علاءالدین – حاجی بایرام جوادی – نعمت‌الله‌خان قره‌داغی – مطلب رشیدی – حاجی حاجی آقا کارنه‌چی – حاجی مقصود توکلی – عبدالعلی کارات – میر محمود خطیبی – خلیل‌لی – میر احمد سفی عشرتی – کربلائی سیف‌اله زلفی – میرزا باقر رضائی عدل – حاجی محمد حسین خان سرکارات – بزرگ امین صادقیه – ابوالقاسم تهرانچی – حاجی میرحسین سید رسولی – مشهدی علی خان آزادی – کربلائی محمد ابراهیم توحیدخان – کربلائی علی کامرانی – ابراهیم خان شایقی – ابراهیم فرزاده – حسین خان عنایی – محمود زادیبا .

داخله وزارتینین انتظامات قوه‌سینین افسر و عسگرلری طرفیندن

تبریزدن تهرانا

آذربایجان ملی حکومتینین باش وزیری و نماینده‌لرین رئیسی آقای پیشه‌وری جنابلارینا .

اوزی – تبریزده نشر اولونان : آذربایجان ، آزاد ملت ، ملی عرق ، تهراندا : – ایرانما ، نجات ایران ، ظفر ، مردم – دولت روزنامه‌لرینه .

بو موقعده که سیز واقعاً نماینده‌لر اولاراق برابر آذربایجان خلقینین آرزولارینی یئرینه یئتیرمک ایچون مذاکره ایدیرسیز بیز داخله وزارتینین انتظامات قوه‌سینین افسرلری و عسگرلری طلب ایدیریک تا ایرانین دموکراسی و آزادلیغی محفوظ اولماقلا برابر آذربایجانین آزادلیغی و ملی دولتی کاملاً محفوظ قالسین . بیز داخله انتظامات افسرلری و عسگرلری ، ایشچیلری اوز نماینده‌لریمیزین پشتیبانی‌یق ، بیزه آخرین قطره قانیمیز قالانادک اوز ملی دولتیمیزدن دفاع ایده جه‌گیک .

آلای فرماندانی سرهنگ علی‌توانی ، سرهنگ محمد وند ، مایور بابائی ، سیاسی رهبر باباعزیزی مطلق ، مایور محمدصادق ، مایور رضا حلی ، مهندس رستم‌زاده ، دکتر مکائیل داودی ، سلطان اسماعیل منتظم‌زمان ، سلطان زینال زاده ، باش لیتنانت محمدعلی زینال‌زاده ، لیتنانت علی کرمانی

آذربایجان دموکرات فرقه‌سی تبریز شهر قومیته سینین ۳ نجی حومه عضولری طرفیندن

تبریزدن – تهرانا .

آذربایجان ملی حکومتینین نماینده‌لری ، و اونون باش وزیری آقای پیشه‌وری جنابلارینا .

اوزی ، تبریز – آذربایجان ، آزاد ملت ، ملی عرق و تهران – رهبر – ایرانما – مردم – ظفر – رستاخیز ایران – داد روزنامه‌لرینه .

بیز بوندلر ایکینجی حومه کمیته‌سینین عضولری اوز محترم نماینده‌لریمیزدن دانشیق و مذاکره‌لرینده آذربایجان آزادلیغینین و ملی حکومتینین ایرانین استقلالی حدودیندا محفوظ قالماسینی ایسته‌مکله برابر بوتون ایراندا دموکراسی بیر اصولون قورولماسینی و ایران ملتینین حقوقلارینین محفوظ قالماسینی سیز نماینده‌لردن ایسته‌ییریک .

بو یولدا آذربایجان خلقی اوجالی کشیلی – آرزولاری هامیسی بیر سرباز کیمی حاضر و آماده‌دیرلر آذربایجان دموکرات فرقه‌سی تبریز شهر قومیته سینین ۳ نجی حومه کمیته‌سی عضولری طرفیندن دکتر باقری – حاجی کاظم کوزه‌کنانی – جعفر فتحانی – حسن محمدزاده – عبدالعزاقی – باقر بابا باشی شیرکوبی – اسماعیل رحیمی – رضا ساح – محمدعلی نوبری – فرمحه داغی

بیر مده دان‌اول اولمودم ، کارخانه ده افرادی حالدا یاشادیغیم زمان مده بوتون جامعه‌یه ، خلقه بیر نفرت و بدبینلیک حسی وار ایدی ، مرا و وقت‌لر بیتیم یازمیمه تعدی ایده‌لردن انتقام آلماق فکرینده ایدیم .

من او وقته کیمی هر گون اوز حاطرلاریمده اون دفعه‌لرجه که انتقام ، انتقام ، کلمه‌سینی تکرار ایدیردیم . گوندن – گونه بو حس منده قوتلنیردی . حزبه گیندیکدن سونرا بو حس تمامیله آرادان گیتدی . من دنیا هیچ کسدن نفرت ایتمیردیم ، حیات مسئله‌سی ، جامعه مسئله‌سی گئتدیکجه نظریمده آیدین اولوردی . حزبده صحیح بیر تربیه ، صحیح حزبی بیر عمل حکومت ایدیردی . هله بو وقته‌جن ده دموکراسی ، کلمه‌سی منیم نظریمده ، اونو آغزیمدا دولاندیردیم . من بو وقت جامعه‌ده ، طبقه‌لرین ، نه اولدوغونو اوز گوزلریمله گوردیم . هله من بو وقتلر ترددسیز اونی تحلیل ایتمگه قادر دگیل ایدیم ...

حزبده هر گون بیر یئنی زاده تورو شمگه باشلادیم . اورادا اولنلارین هامیسی یا سوادسیز ایدیلار یا اداکی چوخ آز سوادلاری وار ایدی . بونلار من اولدوق . اونلار اشغال ایچون اصطلاحلاری یاشا هوشه بیلمیردیم . من رهبر روزنامه‌سینی باشیندا ، رهبر روزنامه‌سی حزب توده‌نین ، ... کری ، ورزش ، ارکان ، اوخویوردیم .

هاچانکه دانیشیب اوراب گتدیکجه ، اوز معلوماتیمی هامونین اوزینه چکمک ایستیردیم . سونرا اوزلری اوزیمه دیدیم که : آخر اونور – نشان گل : هله دیل اویناتماق ایسته گورمک نه اولار ؟

من اجتماعی بیر محیطده واقع اولدیغیم ایچون اوز ایسه‌ده بویوک بیر حوس حس ایدیردیم . اگر طبقاتی نقطه نظردن ، ده ده انتقام ، و نفرت حسی وار ایدی ایسه بیر شخصه قارشی دگل ایدی . من اجتماعی غلط قانونلاریندان ، غلط شرایطیندن انتقام آلماغی آرزو ایدیردیم ...

بیز چالیشیردق که بوتون کارگرلری حزبه طرف جلب ایدک . حمزه ، جهانبخش بو ایشه چوخ اهمیت ویریردی . او کارگرلری عائله‌لرینه دوشوب و اونلار ایله چوخلی دانیشدیقدان سونرا مین دفعه حضرت عباسه آند ایچیردی که حزب یاخشی‌دیر ...

او صحبت ایتدیکده « کارگر » لفظینی استعمال ایتمگه خصوصی بیر اهمیت ویریردی . او « زحمتکش » دیدیکده بو کلمه‌نین اوستنده چوخ محکم تکیه ایدیردی . « زحمتکش » کلمه‌سینی دیدیکده اوندا بویوک بیر غرور حس اولونوردی . بو غرور شرفلی بیر عاطفه ایدی که اونون بوتون وارلیغیندا گوزه چارپیردی . او ، اوزونه‌ائی سویور و کمتر مدایتیب گوزلرینی آچامین گوزینه قیلا بیردی . او ، « انقلابی زحمتکشلرین مبارزه‌سینی » دیدیکده اونلارین موفقیتلرین بویوک بیر ساویج ایله شرح ویریردی . او ، ایکینجی جهانین ترابیکه آچیلماسیندان سونچیلی اولاراق بویوک بیر ایشانلا دموکراسی قوه‌لرین غالبیتینی یاد ایدیردی ...

حزبین سرودینی فارسی دیلینده اولدیغی ایچون یاخشی بیلمیردی ، بونلار قوزوتی کارخانه‌نین بیر گوشه سینده تک گوره‌نده ، خصوصیله لکد موتورلرین دولاماقی بیزینده یواش ، یواش اوخوبوردی :

دلها از غم گذشته خون فشان ...

و بو سرودی اوخودوقدا بویوک بیر هیجانا دچار اولوردی ، بیر حزین حقیقی و ایمانلی : عدالتین نظرینجه ثابت ایتمکله بیر تعزی حزبه جلب ایدیب و اونون طبقاتی منافعینی دوشوندیرمکدن و حزبه گیرمکدن بویوک بیر موفقیت اولا بیلمز ...

بیزیم ان مهم ایشیمیز بو ایدی که خلق ایله یاخینلاشیب و بیز ایله مشترک المنافع اولان کارگرلری اوز حزبیمیزه جلب ایدک : حمزه ، جهانبخش اونلار ایله بحث و انتقاد ایتمگه باشلایردی ، حزبی اصوللاری دوشونمه‌ین کارگرلر بیز « فدمعیم » دییه‌ندن اونلار « داملار داما » دیه‌ردیلر . اونلار اوز بدبخت ایکرلری اجتماعی شرایطله باغلی بیلمه‌ییب اللرین اسلاف اولارلاری بدبخت یاراتماق مسئله‌سینی قابلانا چکیب دیلر ...

اونلار چوخ ساده بیر صورتده دیییردیلر : الله دوقیبا یاشتار قاروزیمیز یه‌دیمگ یزدان الله سیزه یازمیرمیش ! بو فکرلری مسموم اولمیش کارگرلرین عقیده‌سی ایدی . بو فکری گئچمیش جامعه‌نین کثیف محیطی اونلاردا یاراتمیشدیر . اسانلارین قانونلارینی ایللاری آلتیندا ساتیلمیش غضبکار طبقه سا که اوزون ایللردن بری خلقیمیزی تمدندن محروم ایدیب و اونلاری حیاتین حقیقی مسئله‌لرینی مطالعه ایدیب دوشونمکدن محروم ایتمیشدیر :

اونلار اوزون ایللر فشار و زحمت چکدیکدن سونرا بو حرمتلارا اطاعت ایدیب همیشه ایتادمکله قانع اولموشدیرلار . بیز گوروریک که اونلارین عقیده‌سی منطق ایله تطبیق اولا بیلمز . چونکه بیز اونلارا اولدیقجا اونو حاصل بیلیریک ، الله هیچ وقتینده ، آدالارین ایللری محصل دونتک اوستنده یاتیب و زحمتکشلرین گئتیبه گوزمول ایتدیکدن سونرا سوپوروب قوری یئرده آچ یاشاماغلارینا راضی اولماز .

فریدون بازرگان

کریلوف

ایوان آندره‌ویچ کریلوف روس ادبیاتی‌نین افتخاری و خلقی‌نین بیوک تمثیل یازان شاعری حساب اولونور. او ۱۷۶۸ نجی ایلده، ایکینجی یکاترینا پادشاهلیغی زمانیندا مسکوا شهرینده آنادان اولموشدور. عائله‌سی یوخسول و فقیر ایدی. آتاسی روسیه ساحب منصبلرندن اولاراق و ۱۷۷۹ نجی ایلده وفات ایتمیشدیر. آتاسی [illegible] اوشاغلیق دوره‌سینده روزی ایتمه‌دی. کریلوف آتاسی‌نین وفاتیندان سونرا آنا‌سیله تیمز [illegible] اوراد ساکن اولوب ملکت اداره‌لرینین بیرینده [illegible] مأمور اولموشدور. بو زمان آنلادی [illegible] کتابلاری مطالعه ایدرک [illegible] یازیچیلیق استعدادینه [illegible]. کریلوف اونده ... [illegible] و ... (ایه ...) آدلی مضحکه‌لی پیه‌سینی یازدی. بو اثری او زمان چاپ اولنادی و اونا بیر شهرت قازاندیرمادی. لیکن کریلوف اونو گنجلیک و دوستلری ایله کسرتی و خارجی ادبیاته مخصوصاً فرانسه یازیچیلارینین اثرلرینه آشنا اولدی و مدتدن سونرا او بیر عده تیاتر پیسی یازدی که اونلاردان (کتابچی) و (قیلوبلا) و (سالف) و (...) آدلی اثرلر ... ۱۷۸۹ ایله کریلوف ... ایله بیر مجله ... لیکن اونلارین هیچ بیریسی اونون اوچون شهرت قازاندیرمادی. ۱۷۸۹ دا او [illegible] باشلاماش و (روحلار ...) آدیندا بیر مجله تأسیس ایتمیشدیر. ۱۷۹۳ ده ... آدلی بیر مجله و سونرا (مرکوری ...) مجله‌سینی انتشار ویرمیشدیر. مجله‌ده او سرمایه فکرینه او زمانکی روسیه جامعه‌سینی شدید و تندانتقاد ایدردی. ۱۷۹۴ ده مجله‌نین گوز اوزونده‌کی اوچ ایل سونرا ... شاهزاده گالیتسین ایله دوست و مصاحب اولدی. شاهزاده ... گولوب ... و دوره‌ده سونرا اورانی ترک ایتدی. بو زمان روسیه‌نین مختلف شهرلرینده گوزل منظره‌لرین گوزل‌لیکلریندن اولارا اشتیاق ایله تماشا ایدردی. بو زمان قمارا مایل اولاراق و او وقتدن عمرینی اوینون و عیشله گیچیردیردی. حتی اوغوندا ۳۰ مین منات آپاردی. ۱۸۰۵ ده کریلوف ایکی حکایه‌نی فرانسه شاعری لافونتین اثرلریندن ترجمه ایتدی. بیر داها ادبیات میدانینا قدم قویدی. واقعاً او بو زمانا کیمی هیچ بیر اثری انتشار ایتمه‌دی که اونون ایچون شهرت قازانسین. بو حکایه‌لرین ترجمه‌سی تجدید‌دن شوق ایله آلینیب گوره او اولموشدور که [illegible] ایتدی و ۱۸۰۹ دا او اونلارین بیر جلدینی که ۲۳ ... تمثیل ... مشهور بیر آز مدتده [illegible] نظرینی جلب ایتدی. ۱۸۱۰ دا سلطنتی کتابخانه‌یه معاون اولدی و بیر ایل سونرا روسیه آکادمی‌سینه عضو اولوندی. ۱۸۳۸ ده آکادمی‌دان قیزیل مدال آلدی. ۱۸۴۴ ده بیوکلی افتخارلار قازاندی. بو حکایه‌لر گوره وفات ایتدی. کریلوفی دنیاده مشهور ایدن اونون تمثیللاری، حکایه‌لر ساده و فصاحتلی.

بیر دیل ایله، همان روسیه کندلیلرینین دیلیله، یازیلمیشدیر. درین اخلاقی و اجتماعی و سیاسی معنالاری واردیر. کریلوف استعدادلی و حوصله‌لی اولدوغو اوچون گوره شیرین رفتار و اعمالینا جامع بیر صورتده آنلا اولاراق و بو جهتدن اوز اثرلرینده کامل حالدا جامعه‌نی، عادت و مناسبات و مایه‌نی یازمیشدیر و خاقانه عالی نصیحتلر ویرمیشدیر. کریلوف روسیه «لافونتین» آدلانیر. لیکن او بیله «لافونتین»ین تقلیدچیسی دئییلدیر. کریلوف خلقی روحیه‌نی لافونتیندن داها آرتیق درک ایدیب تشریح ایتمکده ماهر دیر. او حقیقت و واقعیته داها چوخ توجه گوسترمیش و خیاله گیتمه‌میشدیر. داها اوزلو و بیانی عدید بیر صورتده‌دیر. حال بو که «لافونتین» بو خصوصده خلاف بیر یازیچی دیر. کریلوف خارجی یازیچیلاردان اقتباس ایتدیگی زمان لازم اولاردا کاملاً بیر خاص سبک ویرمیشدیر و مهارتله اونلاری یاره‌تمیشدیر.

کریلوفون اثرلری هر بیر دیلده شیرین و سه‌ویملی اولدوغو حالدا ملی و روسیه خلقی‌نین عوام جمله‌سینه مخصوص اولان بیر اثرلر ایدی. اگرچه بیر نئچه تونده بوگونکی روس دیلینین احساسینه یاتمادیر لیکن کریلوف بو قسمده بیوک خدمت انجام ویرمیش دیر. کریلوف‌دان اولده روس خلقی‌نین تمثیل یازان شاعرلری واردی. ۱۸ نجی عصرده روسیه‌ده تمثیل جلدی چوخ یازیلمیشدی. لومونوسوف، ماشلاف، سوماروکوف (۱۷۷۷ — ۱۷۱۸) خمنیتسر (۱۷۸۴ — ۱۷۴۵) دیمیتری‌یوف (۱۸۳۷ — ۱۷۶۰) کیمی بیر چوخ روس شاعرلری تمثیل یازماقلا مشغول اولورلار. لیکن کریلوفون تمثیللری بونلاردان چوخ فرقلیدیر. کریلوف تمثیله جدی و یئنی بیر صورت ویرمیشدیر. روس خلقی‌نین ان بیوک سیمالاری، مثلاً پوشکین، مشهور تنقیدچی بلینسکی، یازیچی گوگول و باشقالاری کریلوفون صنعتینی یوکسک بیر حق ستایشله قید ایدیرلر. گوگول اونون تمثیللرینی روس خلقی‌نین حکمت کتابی آدلاندیرمیش، بلینسکی یوزایل بوندان اول یازمیشدیر که: «کریلوفون زحمتینده بیوک بیر خلقین روحی اوزه اولونموشدور. اونون حیاتینده ملتلرین حیاتی عکس اولونمالیدیر».

کریلوفون تمثیللرینین بیر چوخ تورک دیلینده [illegible] تقلید ایدیب. مثلاً (... لار) تمثیلینده ده چار یئرلی اسکندر دوره‌سی کی دولت عوزلاری [illegible] تنقید ایتمیشدیر. کریلوفون بوجه تمثیللری چوخ و اونلارین هامیسینده اوسیاسی تنقیدلرینی یازمیشدیر. کریلوفون تمثیللری آذربایجان دیلینده ده ترجمه اولونموشدور. یوز ایل بوندان اول بیوک آذربایجان معارف پرورلری و شاعری عباسقلی آقا باکیخانوف کریلوفون تمثیللرینده بیرینی ساده و آیدین بیر دیلده ترجمه ایتمیشدیر. مشهور ادبیات تاریخچیسی فریدون بیک کوچرلی بو تمثیلی چوخ بیند ایدرک اونون حقینده تمجید سوزلر یازمیشدیر. عباسقلی آقادان سونرا کریلوفون تمثیللرین بیر چوخونو شاعر حسنعلی

آقا قاراداغی آذربایجانجایا ترجمه ایتمیشدیر. اونون ترجمه‌لری درس کتابلارینا داخل اولموشدور. کریلوفون ان گوزل ترجمه‌سینی علی‌اسکندر صابر و عباس صحت ویرمیشدیر. بو ایکی صنعتکارین ترجمه‌سی بیوک روس شاعرینین حیثیتی اولاراق آذربایجان اوخوجولارینی سئویندیرمیشدیر. صابرین ترجمه ایتدیگی (قاغا و تولکو) تمثیلی چوخ بدیع اولماقلا برابر ساده و آیدیندیر. حصه سه سون مصراعلاری کریلوفون تمثیلی‌نین اساس فلسفه‌سینی قیسا و آیدین بیر شکلده افاده ایتمه‌گده‌دیر. مثلاً:

اولما ساده جهاندا سن بو قدر،
آچ گوزونی بیلین کی یالتاقلار آلدادار!

کریلوفون تمثیللری داها آذربایجان ادبیاتی ساحه‌سینده میرزا‌جلیل و عبدالرحیم‌بیگ حقوردیئف ... ملاناصرالدین مجله‌سینده منتشر اولموشدور. اونون تمثیللریندن حسین مجله‌ده اجتماعی و سیاسی تنقیدلر گوسترلمیشدیر.

سون سوز و سون انتظار

اول صفحه‌دن بقیه

محترم نماینده‌لریمیز! سیزین آرخانیزدا بش میلیونلیق، باشدان آیاغا جاندان گئچمیش، جلادلار الیندن بئزیک اولموش، عصرلرجه خصوصاً پهلوی دوره‌سینده ملی و اجتماعی حقلری آیاقلار آلتیندا تاپدالانمیش، غضبلی و رشید بیر ملت دورموشدور.

اوز ملی حقلرینین مدافعه‌سی اوغروندا هر جور معنوی و مادی تجاوزلره قارشی هر دقیقه و هر ساعت، داغلار آغیر و چتین فداکارلیقلارا حتی لازم گلیرسه، اولمگه و قان دریاسینده بوغولماغا حاضردیر.

نتیجه‌ده روحیمیز جسددن حرکت اولماز، آزاد و مستقل اولمایان بیر ملت و بیر تولکه ده ده حیات، ترقی اولا بیلمز. بوتون اینجه آذربایجان ملتی بو بوکمز کچیک قدر کیشیلی آزادلی عظمتلی بیر روح سوکینگیله تصمیم دوتوب و حاضرلاشمیشدیر: «یا آزاد یاشاماق، یا شرافتله اولمک». ذلت، حقارت و شرافته یاشاماقدان ایه اولمک یوزلرجه داها دادلیدیر.

حضرت علی‌نین بویوردیغی: «ان کانت الابدان للموت انشئت، فموت الفتی بالسیف والله افضل» کلامی بیزیم سرمشقیمیزدیر.

مادامیکه انسان اولمک اوچون یارانیب دیر، پس آند اولسون که قیلینجلا، شرافتله اولموم انسان اوچون الیتیم لازم اولمکدیر. آز ...

حضورلری، بوتون طبقه‌لر و کندلیلری، بیوک بیر انتظارلا، اوز محترم نماینده‌لریندن اونلارین ملی حقوقلارینین محافظه اولونماسینی حتی ایرانین سایر ایالت و ولایتلرینده ده دیموکراسی اصولونون برقرار ایدیلمسی خصوصیندا وارلارینی صرف ایتمه‌لرینی گوزله‌مکده دیرلر.

محترم و عزیز نماینده‌لریمیز! آذربایجانین آزادلیغی اوغروندا بو تاریخه قدر ایندیگیمیز فداکارلیقلار گوز قاباغیندادیر.

ویردیگیمیز قوربانلارین قانی هله قورومامیش و او مقدس آنلان قیزیل قانلاردان صحرالرده لاله‌لر بیتمیشدیر.

آتالاری اولموش، یتیم بالالارین گوزیاشلاری هله ده آخماقدادیر.

ننه، باجی و گلینلریمیزین عزیز شهیدلرینین قاراسی هله ده چیخمامیش و اونلارین (اوغل، اری، قارداش و ای ... قولاقلار) بیزدن گیلیه ایتمکده‌دیر.

او قانلی فاجعه‌لری گوروب ایشیدیب یاشادان چوخ اولانلار، اونلار بیزیم اوره‌گیمیزده ساغالماز درین یاره‌لر آچمیشدیر.

بیوک رهبریمیز (پیشه‌وری) نین ملته ویردیگی دستور: «اولمک وار دونمک یوخدور» قیمتلی و تاریخی سوزی انسدی آذربایجان ملتینین سمبولی اولموشدور.

تبریز قهرمان قیزیل اوردونی نیجه یولا سالدی؟

اول صفحه‌دن بقیه

آذربایجانلیلار اطلاعات و مکتبلری، طلبه‌لری، سفیر، دهلار ... لیسه تبریزین سالمنیدا طلس انتظارلاشما حضورده بیوک بیر تاثر و تحسر علامتلری گوروندی. ساعت (۲۱۰) یاخینیدی قیزیل اوردونون حرکت گونی عزیمت ایتدیگی [illegible] یئری، بو سیرادا عالیه قوماندانلارین موتورلاری قسمت‌لرینین ملتی آچیلدی. هورا و آلقیش طرفدن شهری بورودی هر طرفدن برف گوگی چیچک. گل باغلاشی انداختلاری، بو خصوصدا (ستارخان، باقرخان) فدائی دسته‌لری بیز مهمان نوازلیغی حقیقتاً انسانی میرتیماسالیبیدی. حاضر لادقلاری گل دسته‌لرینی و شیرینی و طلی لارینی عزیز قوناقلارینین ماشینلارینه تولایرمیدیلار. و طاقین اوستندن گل دسته‌لرینی اوغه بیلیرن‌دی (موتوره) ایلارین اوستنه توکوردی. چوخ عائله‌لار و کیشیلرین و مختلف و سلطه منظره‌سی تاریخیده اعلا یئنی گوروردیم.

خلاصه بو گیه‌نین نکره ساعت یادیم دن ... قیزیل اوردونون ... آخماقلیگی حرکتی ... ۵۰ بوتلیق آخیر ... گورونسه یاغلاماقدا حقیقی احساساتی ... درجه‌یه چاتمیشدی. بیرمثل ... دیرلرکی: جواهر قدرینی جواهر چی بیلر حقیقتاً بیلیرده ... آذان باغلا ... اولدوغی اوچون تهران قیزیل اوردونا اولاراق و سون محبت لرینی بوجوره ایله تمام دنیا اهلینه گوستردیلر.

یاشاسین عزیز قوناقلاریمیز قهرمان قیزیل اوردو.

یاشاسین قوناقلارینی عزتله یولا سالان آذربایجان و تبریز جماعتی.

مملکت خبرلری

اول صفحه‌دن بقیه

دلاسازلی ... یوکاخانه‌نی بو مدت زحمتلار داقلیق کارت آقای میر مهدی چاووشی کیمی صنعتکار و فعال بیر مدیرین اله کیچیردی. ایندی بو کارخانه توروز براستان بو طرفه منظم صورتده استحصالاتی گیتمیکجه آرتماقدادیر (۲۱ آذر) مدالینین توزیعی بو کارخانه حاضر لاشدیر. ایرانین (۱۳) نفر سو کارخانه‌نین ۲۰۰ نفر ایشچیسی تعطیل گونی اولدوغو یاخین‌باراق انتخاب ایتدی. ایکی سن تومن قدر اولان همان گونی تملک حقینی ملی حکومتیمیزه یولاجاقلار دیر. ایندی همین کارخانه‌نین بوتون ایشچیلری اداره سیزه و سایر زحمتلاری سکته‌ندا آقای چاووشی‌نین حسن سلوک و اداره‌سیندن ممنون اولدوقلارینیدان ملی حکومتیمیزه تشکرلرینی تقدیم ایدیرلر.

تهرانا تلگراف

شنبه گونو اردی بهشت آیینی ۱۴ ده آخشام ساعت ۵ ده تازه ملی میداندا ۶۰ مین نفرلیک تبریز اهالیسینین اشتراکیله خلق طرفیندن بیوک عظمتلی بیر میتینک تشکیل تاپدی. بو میتینگده تبریزین مختلف طبقه‌لریندن عالملر، تجار، مالکلر، اصناف، کارگرلر، روشنفکرلر، کندچیلر، فدائیلر و خانملار اشتراک ایتمیشدیلر. تبریزین مختلف طبقه‌لرینین نطق لرینی ایشیتدیکدن سونرا آشاغیداکی تلگرافین تهرانا مخابره اولونماسی تصویب اولدی.

تلگرافین متنی

تهران. آذربایجان ملی حکومتینین باش وزیری آقای پیشه‌وری اوزی. آذربایجان خلقینین حرمتلی نماینده‌لیک هیئتی اوزی. ایران دولتینین باش وزیری آقای قوام‌السلطنه اوزی. رهبر روزنامه‌سی توسطیله بوتون جبهه آزادی روزنامه‌لرینه اوزی. ایران ما، داد روزنامه‌لرینه.

بوگون بو عظمتلی ۶۰ مین نفرلیک میتینگده اشتراک ایدن بیز تبریز شهرینین مختلف طبقه‌لری عالملر، تجار، مالکلر، اصناف، کارگرلر، روشنفکرلر، کندچیلر، فدائیلر، خانملار بوتون آذربایجان خلقیله بیرلیکده گئچمیشده آذربایجان و بوتون ایران مشروطیتینی یاراتماسی یولوندا بیوک فداکارلیقلار گوسترمه‌یی لازم اولان موقعده اوز مالیمیزدان، جانیمیزدان و جوانلاریمیزدان مضایقه ایتمه‌میشیک. ایران مشروطیت تاریخی بو ادعانین مطلق شاهدیدیر.

آذربایجان خلقی تاریخ مقابلینده اوز‌اوزونون افتخاری اولان ستارخانلار، باقرخانلار و مجاهدلرینین فداکارلیغی نتیجه‌سینده بوتون ایران ملتینه مشروطه و آزادلیغی یاراتدی.

آذربایجانین فداکار ملتی مشروطه‌نین میوه‌لرینی یئمه‌ک عوضینه اونون رشید اوغوللاری زندانلاردا، سیاه چاللاردا، تبعیدلرده ارتجاع دستگاهی طرفیندن اولدوروب و آرادان آپاریلمیشدیر. بو بیر حقیقتدیر که بوتون ایران مخصوصاً آذربایجان ملتینین قانی بهاسینا آلدیغی مشروطه‌دن برابر قالماقی تبریز ۳۰ ایللیک اسارت مدتینده آذربایجان خلقی هامیدان آرتیق شکنجه‌ده یاشادی. اونون گوزل و تاریخی وطنی بیر دوم خرابه‌زار و قبرستان حالینا چوریلمیشدیر. اونون مدنیتی، معارفی و آنا دیلی پایمال اولونوردی. نهایت آذربایجان خلقی ظالم حاکمه هیئتینین و آزادلیغیمیزی بوغان زاندارملارین و قولدور دولت مأمورلارینین ظلم و فشاری نتیجه‌سینده ایاغا قالخیب خلقیمیزین تمام طبقه‌لری آراسیندا بیر واحد ملی وحدت یاراتدی، بو یولدا آزادلیغیمیزی سلب ایدن آذربایجاندا‌کی منحوس ارتجاع دستگاهی اوز ملی قابلیته یخیب ملت اوز مقدراتینی اله آلیب مترقی و معاصر ملتلر کیمی آز بیر مدتده مثلی گورونمه‌میش بیوک تاریخی اصلاحاته باشلادی. آذربایجان خلقی اوز آزادلیغینین ضامنی اولان ملی خلق قوشونلارینی یاراتدی. بو قوشون خلقیمیزین حقیقی دفاع قوه‌سیدیر.

آذربایجان خلقی ایران استقلالی داخلینده اوز ملی حکومتی و مجلس ملی‌سینی یاراتدی. خلقیمیزین آرزولارینا موافق اوله‌رک بیلمیش دنیا دموکراسی ملتلری کیمی واقعی بیر ملی آزادلیق ایجاد ایتدی. بو آزادلیق آغاجینین محکم ریشه‌لری آذربایجانین رشید و آزادیخواه اوغوللاری و فدائیلرینین قانلاری ایله سووارلیمیشدیر. بیز بوگون بو آغاجین میوه‌سینی دریمکله آذربایجان خلقینین سعادتینی تأمین ایدیب و عموم ایران ملتلرینین حقوقلارینین محفوظ قالماسیله برابر اونلارا حقیقی دموکراسی آزادلیغی ویرلمه‌سینی آرزو ایدیریک. بیز آذربایجان خلقی مشروطه‌نی بوتون ایران خلقینین سعادتی ایچون یاراتدیغیمیز کیمی آذربایجاندا ایجاد ایتدیگیمیز دموکراسی و آزادلیغی بوتون ایران خلقینه نصیب اولماغی ایسته‌ییریک.

بیز محترم نماینده‌لریمیزه خطاب ایدیریک: تاریخ نشان ویردیگی کیمی آذربایجان خلقی همیشه ایراندا آزادلیغین علمداری اولوب بو دفعه‌ده اوز یاراتدیغی آزادلیغی ایران داخلینده حفظ ایتمکله برابر ایران ملتلرینین حقیقی آزادلیغا ییتمک یولوندا پیشقدم اولاجاق.

آرتیق آذربایجان خلقی ۴۰ ایل مبارزه مدتینده حتی امتحان‌لاردان چیخیب داها ارتجاعین حیله‌لرینه آلدانمیه‌جکدیر. آذربایجان کندچیلری اوز تورپاقلارینین صاحبی اولدوقلاری ایچون جانیکار و ژاندارملاری داها یول ویرمیه‌جکدیر.

حرمتلی نماینده‌لریمیز: بیز ستارخان و باقرخان اوغوللاری سیزلره اطمینان ویریریک که الده ایتدیگیمیز آزادلیق و ملی حکومتیمیزی آخر قطره قانیمیز قالانا قدر گوز بببه‌گی کیمی حفظ ایدیب اونون مدافعه‌سی یولوندا هر بیریمیز بیر مجاهد کیمی الده سلاح بیر نفریمیز قالانا قدر وار قوه‌میزله خلق قوشونلاریمیزین دالیندا دایانیب فداکارلیقدان ال گوتورمیه‌جه‌ییک.

میتینگده اشتراک ایدن‌لر طرفیندن:

سردار ملی‌نین قارداشی حاجی عظیم‌خان. حاجی زین‌العابدین وحیدمراده باکوچی. ابوالقاسم تهرانچی. میرزا امین صدقیه. محمد آذراو. اسماعیل سعدی. محمد نیک‌گرای.